

Koonnut Visa Immonen

Suomalaisen kulta- ja hopeasepäntöyön historian bibliografia

Bibliografiaan on koottu mahdollisimman kattavasti arkeologian, design-historian, historian, kansatieteen ja taidehistorian kulta- ja hopeasepäntöyötä sekä sen tuotteita koskevaa suomalaista tutkimuskirjallisuutta sekä näyttelyluetteloita. Bibliografiaan ei ole sisällytetty vuorityötä ja kullanhuuhtontaa käsitteleviä teoksia. Jos suomenkielinen teksti julkaistu myös jollain toisella kielellä, toista versiota ei ole mainittu.

Bibliografia on koottu julkaistujen bibliografioiden ja kirjastotietokantojen sekä tutkimuskirjallisuuden lähdeluettelojen pohjalta. Siihen on sisällytetty monografioita, artikkelikokelmia, näyttelyluetteloja sekä yksittäisiä artikkeleita. Aikakausjulkaisujen, kuten *A&k: Antiikki, Keräily ja Taide* (2005-), *Avotakka* (1967-), *Form Function Finland* (1980-), *Glorian Antiikki* (1995-), *Kaunis koti* (1948-1972), *Kello & Kulta* (2000-), *Kello- ja kultasepäntöy* (1993-2000), *Keräilyn maailma* (1996-2004), *Kultaseppien Lehti* (1965-1992) ja *Muoto* (1980-), lyhyitä artikkeleita ei ole lueteltu kuin poikkeustapauksissa. Yhtä lailla bibliografian ulkopuolelle on rajattu kansatieteelliset pukututkimukset, ellei niillä ole erityistä merkitystä hopeatutkimukselle, sekä numismaattiset tutkimukset, ellei kyse ole kätkölöydöistä, joihin sisältyy jalometallisia esineitä. Laajasta Fabergé-kirjallisuudesta on poimittu suomalaisten tutkijoiden sekä Suomessa pidettyjen näyttelyjen julkaisut. Aineiston kerääminen lopetettiin 15.9.2006.

Julkaisematon kirjallisuus

Arell, Berndt, *Karl Hedman: Konstsamlare, konstpolitiker och donator*. Pro gradu -avhandling. Konstvetenskap, Åbo Akademi, Åbo 1987. (129 s.)

Fredrikson, Erkki, *Jyväskyläläisen hopeatuotannon esinetyypit, tyyli ja käyttötarkoitus 1820-luvulta 1930-luvulle*. Licensiaatintutkielma. Suomen historia, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä 1992. (275 s.)

Helenius, Ester, *Guldsmedsämberet i Åbo 1713- 1868*. Pro gradu -avhandling. Nordisk kulturhistoria och folklivsforskning, Åbo Akademi, Åbo 1927. (168 s.)

Jämbäck, Margareta, *Guldsmedsaffären Alm och Jugend metallsmide*. Pro gradu -avhandling. Konstvetenskap, Åbo Akademi, Åbo 1995. (60 s.)

Kattilakoski, Maikki, *Korumyymälän Kalevala: Kalevala Korun myymälän viestittämä suomalaisuuskuva*. Pro gradu -tutkielma. Taidehistoria, Turun yliopisto, Turku 1996. (85 s. + 4 liites.)

Kivikoski, Ella, *Suomen kansatieteelliset pyöreät rintasoljet*. Sivulaudatur-tutkielma. Kansatieteen käsikirjoitusarkisto, Museovirasto, Helsinki 1941. (16 s. + 4 liites.)

Kotka, Mari, *Kalevalakorut suomalaisuuden symbolina*. Pro gradu -tutkielma. Suomalainen ja vertaileva kansatiede, Turun yliopisto, Turku 1995. (98 s. + 7 liites.)

Leskinen, Eino, *Suomen Kansallismuseon kokoelmien kiviset valinmuotit ja niillä valetut esineet*. Laudaturtyö. Kansatieteen käsikirjoitusarkisto, Museovirasto, Helsinki 1928.

Lindberg, Annika, *Kalevala Koru, viesti tuhatvuotisesta identiteetistä: Merkkituotteen identiteetin ja viestinnän tarkastelua*. Pro gradu -tutkielma. Markkinointi, Turun kauppakorkeakoulu, Turku 2000. (118 s.)

Mäkivuoti, Markku, *Saamelaisten helavyöt*. Pro gradu -tutkielma. Yleinen historia, Oulun yliopisto, Oulu 1985. (122 s. + 14 liites.)

Sarkkinen, Mika, *Pohjanmaan ja Lapin kansanomaiset valinkivet*. Pro gradu -tutkielma. Yleinen arkeologia, Oulun yliopisto, Oulu 1998. (162 s. + 73 liites.)

Tillander-Godenhjelm, Ulla, *Den arkeologiska stilen i den europeiska smyckekonsten och Otto Roland*. Pro gradu -tutkielma. Taidehistorian laitos, Helsingin yliopisto, Helsinki 1995.

Tuhkanen, Tuija, *Polvistajat pyhien rinnalla: Lahjoittajafiguurit kirkollisissa kuvissa Suomessa 1400-luvulta 1700-luvun lopulle*. Licentiatavhandling. Konstvetenskap, Åbo Akademi, Åbo 2001. (170 s. + 20 liites.)

Turunen, Kaisu, *Mustalaisten koruista*. Pro gradu -tutkielma. Taidehistoria, Helsingin yliopisto, Helsinki 1971.

Vainio-Korhonen, Kirsi, *Turun kulta- ja hopeasepät vuosina 1721- 1809*. Pro gradu -tutkielma. Suomen historia, Turun yliopisto, Turku 1986.

Vainio-Korhonen, Kirsi, *Turun kulta- ja hopeasepät sekä heidän tuotantonsa vuosina 1721- 1809*. Licensiaatintutkielma. Suomen historia, Turun yliopisto, Turku 1987. (191 s. + 29 liites.)

Julkaistu kirjallisuus

Aarne, Eino, "Suomen kultaseppäalan tuotannon ja tuonnin kehitys 30-vuotiskautena 1938-1957." *Kultaseppien Lehti* 1960, s. 162-165, 198-202.

Aarne, Uuno V., "Kultaseppäntaito ja kultasepät [Suomessa]." *Kultaseppien Lehti* 9/1957, 17-19.

Aarne, Uuno V., *Kultaseppäntietokirja*. Hämeenlinna 1942, 2. p. 1986.

Aarne, Uuno V. & Viherjuuri, L. M. (toim.), *Kultaseppäntietokirja*. Suomen kultaseppien liitto, Helsinki 1945. (620 s.)

Aav, Marianne, "Eila Minkkinen: Hopeaseppä ja metallitaiteilija." Teoksessa Minkkinen, Eila & Niinimäki, Veikko (toim.), *Eila Minkkinen: Pauketta ja patinaa: Teoksia 1962-2005*. Eila Minkkinen & Desinmuseo, Rauma & Helsinki 2005, s. 5-8.

Aav, Marianne, "Kirkollisen hopean muotoilua 1900-luvulla Helsingissä." Teoksessa Lillbroända, Pia & Vuola, Katri (toim.), *Kyyhky ja Karitsa: Pyhä design Helsingin kirkoissa: Helsingin seurakuntayhtymä 100 vuotta*. Helsingin Seurakuntayhtymä, Helsinki 2006, s. 84-101.

Aav, Marianne, "Kohti uutta muotoa." Teoksessa Poutasuo, Tuula (toim.), *Suomalainen hopeataide*. Kirjayhtymä, Helsinki 1989, s. 30-47.

Aav, Marianne, "Koruntekijä." Teoksessa Weckström, Björn; Aav, Marianne & Viljanen, Eeva, *Björn Weckström*. Designmuseum, Helsinki 2003, s. 6-9.

Aav, Marianne, "Koru - symboli, merkki, koriste." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 6-9.

Aav, Marianne, "Kosketeltavaa kauneutta: metallin muotoilija." Teoksessa Aav, Marianne & Viljanen, Eeva (toim.), *Tapio Wirkkala: Ajattelevat kädet*. Taideteollisuusmuseum & WSOY, Helsinki 2000, s. 162-179.

Aav, Marianne, "Koru - taidetta." Teoksessa Mäkelä, Eija & Bonde, Kaarin Jensen (toim.), *Suomalainen Koru - Finnish Jewellery - Finlandesa Joya*. Eija Mäkelä & Kaarin Bonde Jensen, Helsinki 2003, s. 122-127.

Aav, Marianne, "Simplicity and Materialism in the Design of Finnish Jewelry and Metalwork." In Aav, Marianne & Stritzler-Levine, Nina (eds.), *Finnish Modern Design: Utopian Ideals and Everyday Realities, 1930-1997*. The Bard Graduate Center for Studies in the Decorative Arts & Yale University Press, New Haven & London 1998, pp. 159-179.

Aav, Marianne, "Suomalainen koru 1900-luvulla - Finnish jewellery: The 20th century." In Lohmann, Jan & Funder, Lise (eds.), *Nordisk smykkekunst - Nordic jewellery*. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck A/S, Copenhagen 1995, pp. 69-110.

Aav, Marianne (toim.), *Dialogi: Hopea-arteita Baltiasta, Pietarista ja Suomesta*. Taideteollisuusmuseum, Helsinki 1991. (31 s.)

Aav, Marianne (toim.), *Fabergén maailma*. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1999. (143 s.)

Aav, Marianne & Viljanen, Eeva (toim.), *Tapio Wirkkala: Ajattelevat kädet*. Taideteollisuusmuseo & WSOY, Helsinki 2000. (407 s.)

Aho, Aarno, "Turun kultasepät." *Suomen Turku* 2/1967, s. 10-11, 22.

Ahtokari, Reijo, *Suomen Kultaseppien Liitto 75 vuotta*. Suomen Kultaseppien Liitto, Helsinki 1980. (173 s.)

Alanen, Timo, "Someron seurakunnan hopeinen viljantähkä." *Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys: Vuosikirja* 65 (1996), s. 81-83.

"En Alterkalk fra det 15. Aarhundrede." *Illustreret Tidende* Årgang 41, Nr. 14, 31.12.1899, s. 234.

Amberg, Anna-Liisa, "Käsityön mestari ja taideteollisuusmies." Teoksessa Hagelstam, Katja; Möttönen, Tuija; Kivimäki, Kati & Amberg, Anna-Liisa (toim.), *Eric O. W. Ehrström 1881- 1934*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1998, 10-65.

Aminoff, Arthur, "Barokin hopea." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokoon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 144-155.

Aminoff, Arthur, "Empireen hopea." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 274-281.

Aminoff, Arthur, "Kustavilainen hopea." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 144-151.

Aminoff, Arthur, "Rokokoon hopea." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokoon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 284-291.

Andersson, Aron, "En medeltida nattvardskalk från Kökar, Åland." *Åländsk Odling* 41 (1980), s. 40-44.

Andersson, Kent, "Romartida guld från Åland." *Åländsk Odling* 44 (1984), s. 9-19.

Andersson, Kent, "En åländsk guldfingerring." *Fjölur* 2/1983, s. 52-57.

Antoniewicz, Włodzimierz, "Ein Medaillon mit der Darstellung der betenden Mutter Gottes (Maria Orans) aus Kekomäki in Karelien." In Schmiedehelm, M.; Jaanits, L. & Selirand, J. (Hg.), *Studia archaeologica in memoriam Harri Moora*. Valgus, Tallinn 1970, s. 50-56.

Appelgren, Arne, "Bidrag till lösningen av ett silverproblem." *Osma* 1958-1959 (1959), s. 12-14.

Appelgren, Arne, *Hopeanäyttely Kansallismuseossa 27/XII 1936- 15/I 1937*. Kansallismuseo, Helsinki 1937. (35 s.)

Appelgren, Arne, "Mäster Augustus Rudolphus' kåsa." *Finskt Museum* 1941 (1941), s. 43-46.

Appelgren, Arne, "Om en del inhemska allmogesmycken." *Finskt Museum* 1935 (1935), s. 45-57.

Appelgren, Arne, "Om mästerstyckena för skråtidens silversmeder i Vasa." *Finskt Museum* 1933 (1933), s. 65-73.

Appelgren, Arne, "Turun hopeaseppien mestarinäytepiirustuksia: Arvokas löytö museon arkistossa." *Turun kaupungin historiallinen museo: Vuosijulkaisu* 1940/II (1938), s. 3-27.

Appelgren, Arne, "Uppgifter om husgerådssaker av metall i medeltidens och 1500-talets Finland." *Kulturhistorisk Årsbok* 1935 (1936), s. 79-98.

Appelgren-Kivalo, Hjalmar, "Kaitaisten perintöhopeat." *Suomen Museo* 1910 (1910), s. 25-30.

Appelgren-Kivalo, Hjalmar, "Moniriviset hopeiset nivelkäätyimme." *Suomen Museo - Finskt Museum* 1904 (1904), s. 49-66.

Arell, Berndt, *Karl Hedman: Konstsamlare, konstpolitiker och donator*. Skrifter utgivna av Österbottens museum 1. Österbottens museum, Vasa 1988. (134 s.)

Aschan, Joh., *Kultaseppien käsikirja: Käytännöllinen käsikirja kulta-, hopea-, ja jalokivisepille, galvanoidsijoille, ammatti- ja käsityöläiskouluille y. m.* Otava, Helsinki 1909. (369 s.)

Aspelin, Eliel, "Kultasormus 1500-luvulta." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja VI* (1883), s. 143-147.

Aspelin, Eliel, "Suomalaisia kalkkeja I." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja VII* (1885), s. 94-106.

Aspelin, Eliel, "Suomalaisia kalkkeja II." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja VIII* (1887), s. 197-211.

Aspelin-Haapkylä, Eliel, "Ejby kalken." *Finskt Museum* 1902 (1902), s. 30-31.

Aurasmaa, Anne, "Koru - yhteisön kuvajainen." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 10-19.

Barkman, Antonia, "Tulihopeointi - hopeoidut metallityöt." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessansista rokokoon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 278-283.

Björkman, Tuomas, "Kuusamon Lämsän hopea-aarre." *Suomen Museo* 1957 (1957), s. 2-34.

Björn Weckström: Künstlerhaus Wien 1984. S. I. 1984. (16 s.)

Björn Weckström. Tammisaaren museo, Tammisaari 1988. (20 s.)

Bobrovnitskaja, Irina, "Kremlin asehuone - taiteen ja historian aarreaitta." Teoksessa Karttunen, Ilkka (toim.), *Tsaarien ajan aarteita Moskovon Kremlin museoista ja Tretjakovin galleriasta*. Taidekeskus Retretti, Punkaharju 1996, s. 12- 13.

Bogatskaja, Irina, "Keisarilliset piirustusalbumit." Teoksessa Saloniemi, Marjo-Riitta (päätoim.), *Fabergén aika*. Tampereen museoiden julkaisuja 90. Moscow Kremlin Museums & Vapriikki, Tampere 2006, s. 131- 136.

von Bonsdorff, Bertel, "Anteckningar om guldsmeded Christopher Bondstorph stamfar för släkterna Bonsdorff- v. Bonsdorff i Finland." *Gentes Finlandiae VII* (1987), s. 83- 90.

Borg, Tyra 1935. *Guld- och silversmeder i Finland: Deras stämplor och arbeten 1373- 1873*. Ab F. Tilgmann, Helsingfors 1935, 3. uppl. 1977. (528 s.)

Arv. Nikander, Gabriel, *Historisk Tidskrift för Finland* 1937, s. 33- 35.

Bäcksbacka, Christina, Föremålsbeståndet i 1000-talets finska myntförande skattfynd. *Helsingin Yliopiston arkeologian laitos: Moniste* 11 (1975). (142 s. + 26 s.)

Bäcksbacka, Christina, "Vanhaa hopeaa 1500-luvulta 1800-luvulle." Teoksessa Poutasuo, Tuula (toim.), *Suomalainen hopeataide*. Kirjayhtymä, Helsinki 1989, s. 9- 18.

Bäcksbacka, L[eonard], *Narvas och Nyens guldsmeder: Ett bidrag till kännedom om deras verksamhet och signering*. Konstsalongens förlag, Helsingfors 1946. (77 s.)

Bäcksbacka, Leonard, *St. Petersburgs juvelerare, guld- och silversmeder 1714- 1870: Ett bidrag till kännedom om deras verksamhet*. Konstsalongens förlag, Helsingfors 1951. (550 s. + 20 bilds.)

Arv. C[leve], N[ils], *Finskt Museum* 1952 (1952), s. 86- 67.

Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980. (98 s.)

Cleve, Nils, "Ett i Finland funnet tistelspänne." *Finskt Museum* 48 (1941), s. 12- 22.

Cleve, Nils, "Silversmide: Medeltiden: Finland." *Kulturhistorisk lexikon för nordisk medeltid XV* (1970), s. 286.

"Communionkalken i Rusko kyrka." *Åbo Underrättelser* 1824, nr. 73-74, 76.

Drejler, Matts, "Guldsvärdsknappen från Kastelholm." *Åländsk Odling* 25 (1964), s. 27-57.

Drejler, Matts, "Relikkrucifixet från Föglö." *Sanct Olof* 21 (1967), s. 14-17.

Drejler, Matts, "Två åländska gjutformar." *Åländsk Odling* 17 (1956), s. 91-95.

Julkaistu myös: *Åländsk Odling* 60 (2001), s. 26-28.

Drejler, Matts, "En vikingatida praktnål från Åland." *Åländsk Odling* 18 (1957), s. 3-24.

Julkaistu myös: *Åländsk Odling* 60 (2001), s. 57-69.

Drejler, Matts, "Die Ziernadel von Syllöda." *Suomen Museo* 1956 (1956), s. 17-31.

Drejler, Stig, "Relik-krucifixet från Föglö Sta Maria Magdalena kyrka." *Sanct Olof* 42 (1988), s. 19-32.

Ehrnrooth, Carl (ed.), *Silver Treasures from Livonia Estonia and Courland*. AB Stockholms auktionsverk & Museum of Applied Arts, Stockholm & Helsinki 1991. (368 pp.)

Ehrnrooth, Christina, "Fabergén historiaa pääpiirteittäin." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 52-57.

Ehrnrooth, Christina, "Fabergén leimat." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 58-61.

Ehrnrooth, Kaisa, "Hohtavat hopeat." *Koti* 4/1996, s. 18-20.

Ekman, Maria, "Keräily: Barokkiesineet." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokooon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 158-159.

Ekman, Maria, "Keräily: Empiren esineet." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 296-297.

Ekman, Maria, "Keräily: Kustavilaiset esineet." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 162-163.

Ekman, Maria, "Keräily: Renessanssiesineet." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokooon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 42-43.

Elovaara, E. W., "Jokioisten seurakunnan messukasukat ja hopeat." *Lounais-Hämeen kotiseutu ja museoyhdistyksen vuosikirja X* (1934), s. 23-28.

Enbom, Carla, "Ympäristöllä on aina ollut suuri merkitys Bertel Gardbergille..." Teoksessa Gardberg, Bertel, *50 år konsthantverk - 50 vuotta taideteollisuutta*. Hangö Museums Publikationsserie nr 9. Hangö Museum, Hangö 1990, s. 62-69.

Engman, Max, "Suomalaiset kultasepät Pietarissa kahden vuosisadan aikana." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 74-95.

Engman, Max, "Suomalaiset kultasepät Pietarissa kahden vuosisadan aikana: Suurkaupunki Pietari." Teoksessa Tillander-Godenhelm, Ulla & Niskanen, Riitta (toim.), *Fabergé: Loistavaa kultasepäntaidetta*. Lahden taidemuseon julkaisuja 27. Lahden kaupunginmuseo, Lahti 1997, s. 32-46.

Ericsson, Christoffer H., *Henry Ericsson min far*. Litorale, Helsingfors 2002. (193 s.)

Ervamaa, Jukka, "Käkisalmen ja Hiitolan sormusten figuurit." *Suomen Museo* 1972 (1972), s. 29-38.

Fabergé, Tatjana Fjodorovna, "Fabergén suvun vaiheita." Teoksessa Saloniemi, Marjo-Riitta (päätoim.), *Fabergén aika*. Tampereen museoiden julkaisuja 90. Moscow Kremlin Museums & Vapriikki, Tampere 2006, s. 14-25.

Fabergé: Valikoima 'The Woolf Family Collectionin' esineitä Lahden taidemuseossa, 14.3.-4.5.1997. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1997. (27 s.)

Fagerström, Raimo, "Ejbynkalkki." Teoksessa Gardberg, C. J.; Heininen, Simo & Welin, P. O. (toim.), *Kansallispyhäkkö: Turun tuomiokirkko 1300-2000*. Tammi, Helsinki 2000, s. 318.

Fagerström, Raimo, "Ejbyn kalkki." Teoksessa *Pohjolan suurvalta ja heräävä leijona*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 24. Turun maakuntamuseo, Turku 1997, s. 98-100.

Fagerström, Raimo, "Empiren korutaide Suomessa." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo & Ronkainen, Timo (toim.), *Empire*. Heinolan Kaupunginmuseon julkaisuja 3. Heinolan kaupunginmuseo, Heinola 1994, s. 104-105.

Fagerström, Raimo, "Harvinaislaatuinen rokokooajan nuuskarasiakokoelma." Teoksessa Nurmio-Lahdenmäki, Anna (toim.), *S:t Mikael 1747*. Fingrid Oyj, Helsinki 2005, s. 113-187.

Fagerström, Raimo, *Hopeaa Suomen kansallismuseon kokoelmissa*. Museovirasto, Helsinki 2000. (219 s.)

Fagerström, Raimo, "Hopeaa - uusrokoko ja muut kertaustyyli." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 3: Kertaustyyli*. Weilin+Göös, Porvoo 2006, s. 230-241.

Fagerström, Raimo, "Itsekurin mestari [Bertel Gardberg]." *Glorian Antiikki* 12/1996, s. 78-82.

Fagerström, Raimo, "Kalkkien aatelia." *Glorian Antiikki* 12/1996, s. 83.

Fagerström, Raimo, "Kultaseppämestari Jonas Lexell ja Viipurilaisen osakunnan pikari." *Suomen Museo* 1996 (1996), s. 67-75.

Fagerström, Raimo, "Kustaa VI Aadolfin lahja Suomen presidentille." *Suomen Museo* 1975 (1975), s. 54-61.

Fagerström, Raimo, "Modernia suomalaista kultasepäntäytötä." *Kultaseppien Lehti* 6/1986, s. 11-15.

Fagerström, Raimo, "Suomalainen hopea." Teoksessa Aav, Marianne (toim.), *Dialogi: Hopea-arteita Baltiasta, Pietarista ja Suomesta*. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1991, s. 25-31.

Fagerström, Raimo, "Suomalaisen kultasepäntäytön vaihteita." Teoksessa Söderström, Marita (toim.), *Hohda hopea: Turkulaista jalometallisepäntäytötä keskiajalta nykypäivään: Turun linna 13.5.2005-8.1.2006*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 37. Turun maakuntamuseo, Turku 2005, s. 50-63.

Fagerström, Raimo, *Suomalaisia antiikkikoruja*. WSOY, Porvoo, Helsinki & Juva 1989. (256 s.)

Fagerström, Raimo, "Suomalaista empiretyylistä kultasepäntäytötä." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo & Ronkainen, Timo (toim.), *Empire*. Heinolan kaupunginmuseon julkaisuja 3. Heinolan kaupunginmuseo, Heinola 1994, s. 84-87.

Fagerström, Raimo, *Suomalaista hopeaa*. WSOY, Porvoo, Helsinki & Juva 1983. (240 s.)

Fagerström, Raimo, "Suomalaista rokokoohopeaa." Teoksessa Juuti, Sirpa & Kokki, Kari-Paavo (toim.), *Rokoko - Rokoko*. Heinolan kaupunginmuseon julkaisuja 5. Heinolan kaupunginmuseo, Heinola 1996, s. 87-92.

Fagerström, Raimo, "Turun tuomiokirkon hopeaesineet." Teoksessa Gardberg, C. J.; Heininen, Simo & Welin, P. O. (toim.), *Kansallispyhäkkö: Turun tuomiokirkko 1300-2000*. Tammi, Helsinki 2000, s. 306-317.

Fagerström, Raimo, *Tyra Borg: Hopeakokoelma - Silversamling - Silver Collection*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 2000. (147 s.)

Fagerström, Raimo, "Venäläistä antiikkihopeaa." *Kultaseppien Lehti* 7/1987, s. 10-13.

Fagerström, Raimo & Juntikka, Ilse, *Hopean hohdetta: Oululaista hopeaa 1600-luvulta 1900-luvulle*. Pohjois-Pohjanmaan museon julkaisuja 14. Pohjoinen, Oulu 1996. (142 s.)

Fjellström, Phebe, *Lapskt silver: Studier över en föremålsgrupp och dess ställning inom lapskt kulturliv: 1. Textdel*. Skrifterna utgivna genom Landsmåls och folkminnesarkivet i Uppsala Ser. C:3 (1962a). (326 s.)

Fjellström, Phebe, *Lapskt silver: Studier över en föremålsgrupp och dess ställning inom lapskt kulturliv: 2. Föremålskatalog*. Skrifterna utgivna genom Landsmåls och folkminnesarkivet i Uppsala Ser. C:3 (1962b). (62 s. + 72 s. planscher)

Fjellström, Phebe, "Sacrifices, burial gifts and buried treasures: Function and material." *Arv* 1983, s. 43-60.

Fjellström, Phebe, "Samesilver: En historisk källa vid utforskning av sør- och nordsamisk kultur." *Fragment av samisk historie*. Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Røros 1995, s. 31-57.

Fodor, István (toim.), *Muinaiset unkarilaiset*. Turun maakuntamuseo & Unkarin kansallismuseo, Turku & Budapest 1999. (192 s.)

Fogelmarck, Stig, *Aarrekammio: Valtakunnan regaalit ja aarteet*. Kuninkaallinen Talouskamari, Aarrekammio, Tukholma 1988. (52 s.)

Fol, Aleksander, "Kultainen valta ja kultainen kuolema." Teoksessa Salminen, Timo (toim.), *Muinainen Traakia: Kulta- ja hopea-aarteita Bulgariasta 5000 eKr. - 300 jKr*. Amos Andersonin taidemuseon julkaisuja: Uusi sarja 30. Helsinki, Amos Andersonin taidemuseo 2000, s. 12-22.

Forslund, Jukka & Hämäläinen, Pirjo (toim.), *Antikvaari: Antiikkiesineiden tietosanakirja*. WSOY, Helsinki 2004. (282 s.)

Fredrikson, Erkki, *Hopeaa ja makeaa: Näyttely hopeisista sokerisirottimista ja sokeripihdeistä*. Keski-Suomen museo, Jyväskylä 1993. (56 s.)

Fredrikson, Erkki, *Jyväskyläläistä hopeaa*. Atena, Jyväskylä 1990. (266 s.)

Fredrikson, Erkki, "Tyylipiirteet ja käyttötarkoitus: Huomioita Jyväskylässä valmistettujen hopeaesineiden tyylin ja käyttötarkoituksen muutoksista." Teoksessa Markkanen, Erkki (toim.), *Pysy lujana omalla maalla! Erkki Lehtiselle omistettu juhlakirja*. Studia historica Jyväskyläensia 40. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä 1989, s. 161-202.

Gardberg, Bertel, *50 år konsthantverk - 50 vuotta taideteollisuutta*. Hangö Museums Publikationsserie nr 9. Hangö Museum, Hangö 1990.

Gardberg, Bertel, "Taidekäsityöstä." Teoksessa Kalin, Kaj & Viljanen, Eeva (toim.), *Bertel Gardberg: Taiteilija - Konstnär*. Taideteollisuusmuseon julkaisu no 16. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1985, s. 35-38.

Gardberg, John, "Om silver hos forna tiders allmoge: Små anteckningar." *Hälsning till svensk allmoge i Finland från Åbo Akademis Studentkår 1926*, s. 27-28.

Gustavsson, Kenneth, "En förgylld spännbuckla från Eckerö." *Åländsk Odling* 44 (1984), s. 49-51.

Gustavsson, Kenneth, "Konservering av en medeltida nattvardskalk från Kökar." *Åländsk Odling* 41 (1980), s. 49-52.

Godovikov, A. A., *Fabergé: 1800-luvun venäläisten mestareiden jalokivitaidetta*. Kalastajatorppa, Helsinki 1989. (82 s.)

Grinder-Hansen, Poul (toim.), *Margareeta: Pohjolan Rouva ja valtias: Kalmarin unioni 600 vuotta: Esseitä ja näyttelyluettelo*. Tanskan Kansallimuseo, Kööpenhamina 1997.

Grönblom, Christina, "Fabergén leimat." Teoksessa Tillander-Godenhelm, Ulla & Niskanen, Riitta (toim.), *Fabergé: Loistavaa kultasepäntaidetta*. Lahden taidemuseon julkaisuja 27. Lahden kaupunginmuseo, Lahti 1997, s. 48-49.

von Habsburg-Lothringen, Géza, "Fabergé ja historismi: Hänen saavutuksensa ja asemansa Euroopan taideteollisuudessa." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 17-27.

Hackman, Alfred, "Silfverspännet från Korpolaissudden vid Åbo." I *Åbo stads historiska museum: Kulturhistoriska bilder*. Föranstaltande af bestyrelsen för Åbo stads historiska museum, Åbo 1906, s. 111-128.

Hagelstam, Wenzel, *Suuri antiikkikirja*. WSOY, Porvoo, Helsinki & Juva 1991, 8. p. 2003. (237 s.)

Hagelstam, Wenzel, *Uusi antiikkikirja 1900-1980*. WSOY, Helsinki 2003, 2. p. 2004. (430 s.)

Hagelstam, Wenzel & Toivonen, Kari, *Antiikkia, antiikkia*. Kustannus W. Hagelstam & Tarinatalo, Helsinki 2000, 2. p. 2001. (191 s.)

Harmainen, Tuija (päätoim.), *Eligius: Jalot kullin takajat - The Noble Jewellers*. Suomen Kultaseppien Liitto, Helsinki 2006. (224 s.)

Haycraft, John, *Finnish Jewellery and Silverware: An introduction to contemporary work and design*. Otava, Helsinki 1962. (62 pp. + 4 picturepp.)

Heikel, A[xel] O., "Suomalaisten muinaisaikuisista sormuksista." *Helsingin Wiikko-Sanomia* 13.1.1882, s. 1-2.

Heinonen, Jorma & Vuoristo, Osmo, *Antiikkikirja*. Tammi, Helsinki 1964, 15. p. 2001. (312 s.)

Helenius, Ester, "Drag ur Åbo guldsmedsämbetes historia." *Hälsning till svensk allmoge i Finland från Åbo Akademis Studentkår* 1928, s. 35- 38.

Helenius, K., *Tšarkka: Venäläinen tšarkka: Hopeinen votkakuppi Romanovien ajalta: 1613- 1917*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 2006. (204 s.)

Helenius-Lehto, Ester, "Mästare och mästerstycken i Åbo guldsmedsskrå 1713-1886." *Kulturhistorisk Årsbok* 1933 (1933), s. 71-116.

Holmqvist, Wilhelm, "The Syllöda silver pin - an English element in the art of the Viking Age." *Suomen Museo* 1959 (1959), s. 34-63.

Hyvönen, Arja & Hintsala, Kari, "Mestarit, kisällit ja oppipojat." Teoksessa Teoksessa Söderström, Marita (toim.), *Hohda hopea: Turkulaista jalometallisepäntyötä keskiajalta nykypäivään: Turun linna 13.5.2005- 8.1.2006*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 37. Turun maakuntamuseo, Turku 2005, s. 64-68.

Hyvönen, Heikki, "Karjalan luterilaisten kirkkojen esineistön kehitys ja erityispiirteitä." Teoksessa Rinno, Soile & Laukkanen, Minna (toim.), *Karjalan luterilaiset kirkot ja seurakuntien pyhät esineet: Antreasta Äyräpään - Hiljaiset kirkot*. Etelä-Karjalan taidemuseo, Lappeenranta 1997, s. 309-402.

Hyvönen, Heikki, "Kirkollinen esine: Historiallinen dokumentti: Hyrynsalmen kirkko." *Kotiseutu* 2/1983, s. 83-87.

Hyvönen, Heikki, "Kirkollisen esineistön kehitys uskonpuhdistuksen jälkeen." Teoksessa Lempa, Nina (toim.), *Kirkko kulttuurin kantajana*. Kirkkohallitus & Museovirasto, Helsinki 2000, s. 89-97.

Hyvönen, Heikki, "Kirkon taideteokset ja esineistö." Teoksessa Knapas, Marja Terttu (toim.), *Vantaan Pyhän Laurin kirkko 500: Tutkielmia kirkon historiasta*. Vantaan seurakunnat, Vantaa 1994, s. 137-62.

Hyvönen, Heikki, "Kotkan Pyhän Nikolaoksen kirkon sakraaliesineet." Teoksessa Immonen, Olli (toim.), *Kotkan Pyhän Nikolaoksen kirkon historia*. Kotkan ortodoksinen seurakunta, Kotka 1995, s. 304- 305.

Hyvönen, Heikki, "Teiskon kirkon irtaimisto." Teoksessa Helin, Martti (toim.), *Teiskon kirkon juhlaKirja*. Teiskon seurakunta, Tampere 1988, s. 46- 53.

Ikonen, Petteri, *Arjen triologia: Korutaide taiteen tekemisen ja kokemisen välineenä*.

Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja D. Nro 2. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu A 47. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun graafiset palvelut, Kotka 2004. (217 s.)

Ilich, Alice Milica, "Keräilijän näkökulma: Woolfin perheen kokoelma." Teoksessa *Fabergé: Valikoima 'The Woolf Family Collectionin' esineitä Lahden taidemuseossa, 14.3.- 4.5.1997*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1997, s. 8- 9.

Immonen, Visa, "Kultaa ja geometriaa: Pyhän Yrjänän hospitaalin ehtoollisvälineiden valmistus." *Arkeologia NYT!* 3/2006, s. 10- 14.

Immonen, Visa, "Medieval vernicle finger rings in Finland." *Fornvännen* 2004, s. 103- 118.

Immonen, Visa, "Mestarin verstaasta piispan pöytään: Keskiajan ja 1500-luvun kultasepäntyö Turussa." Teoksessa Söderström, Marita (toim.), *Hohda hopea: Turkulaista jalometallisepäntyötä keskiajalta nykypäivään: Turun linna 13.5.2005- 8.1.2006*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 37. Turun maakuntamuseo, Turku 2005, s. 12- 29.

Immonen, Visa, "Turun tuomiokirkon sormukset - Hautalöytöryhmä muistona sääty-yhteiskunnasta." *Suomen Museo* 2005 (2006), s. 65- 77.

Jaakkola, Jalmari, "Ejbyn kalkki Suomen varhaisimman historian isän [Maunu Särkilahti] elämäntyön symbolina." *Historiallinen Aikakauskirja* 1959, s. 229-246.

Jewel Case. Lahden ammattikorkeakoulu, Lahti 2005. (18 pp.)

Juntikka, Ilse, "Oulun tuoppi." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokohon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 156-157.

Jääskinen, Aune, "Botkinin kokoelman kultaemali-ikoneja Suomessa." *Taidehistoriallisia tutkimuksia* 6 (1982), s. 7-17.

Kalevala Koru, *Aarteita ja muistoja: Kalevala Korun 60-vuotisjuhlanäyttely, Design Forum 7.11.-31.12.1997*. Kalevala Koru, Helsinki 1997. (24 s.)

Kalha, Harri, "Anette Kræn." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 29-31.

Kalha, Harri, "Kim Buck." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 23-25.

Kalha, Harri, "Pamela Wilson." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 45-47.

Kalha, Harri, "Toiseuden tällä puolen." Teoksessa Mäkelä, Eija & Bonde, Kaarin Jensen (toim.), *Suomalainen Koru - Finnish Jewellery - Finlandesa Joya*. Eija Mäkelä & Kaarin Bonde Jensen, Helsinki 2003, s. 142-147.

Kalha, Harri, "Torbjörn Testad." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 42-44.

Kalin, Kaj, *Lapponia Jewelry: Suomalainen kansainvälinen koru: Maaperä ja kasvu*. Lapponia Jewellery, Helsinki 1990. (150 s.)

Kalin, Kaj, "Tre kunstnere [Bertl Gardberg, Irma Kukkasjärvi, Pentti Lumikangas]." I *Tre kunstnere fra Finland: Koldinghus 10.-29. juni 1986: Marienlyst Slot 19. september-1. november 1986*. Finlands Kunstflidforening, Helsinki 1986.

Kalin, K[aj]; Haikarainen, E[ila] & Viljanen, Eeva (toim.), *Tsaarinajan aarteet - 1000 vuotta venäläistä kulta- ja hopeasepäntaidetta*. Taideteollisuusmuseon julkaisu no 31. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1989. (111 s.)

Kalin, Kaj & Viljanen, Eeva (toim.), *Bertel Gardberg: Taiteilija - Konstnär*. Taideteollisuusmuseon julkaisu no 16. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1985. (44 s.)

Kall Rasmussen, M. N. C., "Ejby Kirkes Kalk." *Kirkehistoriske Samlinger* 2:2-3 (1854), s. 416-418.

Kankaanpää, Paula (toim.), *Fabergén kisälli*. Kultaseppä Jalmari Haikosen Pietarin muistelmien pohjalta. Lappeenrannan Kilta, Lappeenranta 2000. (88 s.)

Karlström, Rolf, "Tre åldermän i Åbo guldsmedsskrå och deras silverbägare." *Finsk Tidskrift* 1974, s. 247-259.

Karttunen, Ilkka (toim.), *Tsaarien ajan aarteita Moskovan Kremlin museoista ja Tretjakovin galleriasta*. Taidekeskus Retretti, Punkaharju 1996. (135 s.)

Kaukonen, Toini-Inkeri, *Suomalaiset kansanpuvut ja kansallispuvut*. WSOY, Porvoo 1985. (370 s.)

Ken kantaa Kalevalaa: 1835 Kalevala 1985. Kalevala Koru, Helsinki 1984. (47 s.)

Kihlman, Christer, "Kuvanveistäjä pienessä ja suuressa." Teoksessa Weckström, Björn; Aav, Marianne & Viljanen, Eeva, *Björn Weckström*. Designmuseo, Helsinki 2003, s. 10-30.

Kilpi, Riitta, "Bergmanin kokoelma." *Suomen Museo* 1945 (1946), s. 19- 39.

Kinnunen, Kari A., "Suomalaiselle Tiedeakatemialle lahjoitettu vanha sormus osoittautui arvokoruksi." *Geologi* 52 (2000), s. 41- 43.

Kivikoski, Ella, "Silver: Vikingatiden: Finland." *Kulturhistorisk lexikon för nordisk medeltid XV* (1970), s. 284.

Kivikoski, Ella, "Smykker: Finland: Vikinga- och korstågstad." *Kulturhistorisk lexikon för nordisk medeltid XVI* (1971), s. 301- 303.

Kivikoski, Ella, "Zu den axtförmigen Anhängern der jüngsten Eisenzeit." In Schmiedehelm, M.; Jaanits, L. & Selirand, J. (eds.), *Studia archaeologica in memoriam Harri Moora*. Valgus, Tallinn 1970, s. 88- 94.

Koivunen, Pentti, "Esihistoriallinen loistosolki Suomen Lapista." *Totto* 12 (1975), s. 28- 34.

Koivunen, Pentti, "A Gilded Relief Brooch of the Migration Period from Finnish Lapland." *Acta Universitatis Ouluensis: Series B Humaniora* 4. *Historica* 2 (1975), s. 4- 29.

Koivunen, Pentti, "Oravaisensaaren kaivaukset kesällä 1980: Alustava raportti." *Faravid* IV (1981), s. 145- 151.

Kokki, Kari-Paavo, "Hopeoidut esineet." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 3: Kertaustyyliä*. Weilin+Göös, Porvoo 2006, s. 246- 251.

Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessansista rokokoon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005. (317 s.)

Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, 2. p. 2006. (317 s.)

Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 3: Kertaustyylit*. Weilin+Göös, Porvoo 2006. (327 s.)

Komulainen, Matti, "Vanha ehtoolliskalkki." Teoksessa Orro, Leena (toim.), *Juvenmalle: Juhlakirja Juvan täyttäessä 550 vuotta*. Juvan seurakunta & Juvan kunta, Juva 1992, s. 70-71.

Komulainen, Matti, "Juvan vanha kalkki ja pateeni." *Suomen kirkkohistoriallisen seuran vuosikirja* 87-88/1997-1998 (1999), s. 83-118.

Koru I: Lappeenranta Finland 2003. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja: Sarja A , Raportteja ja tutkimuksia 24. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu, Lappeenranta 2003. (41 s.)

Kronqvist, I[ikka], "'Ejbykalken'." *Finskt Museum* 1940 (1940), s. 85-92.

Kronqvist, I[ikka], "Ejbyn kalkki." *Turun kaupungin historiallinen museo: Vuosijulkaisu II* (1941), s. 30-39.

Krooks, Sven-Erik, "Den 'Souranderska silfversamlingen' i Österbottens museum." *Österbotten: Årsbok* 17 (1971), s. 9-31.

Kultaseppäkoulutusta 50 vuotta 1938-1988: Kultaseppäopiston 50-vuotisjulkaisu. Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitos, Lahti 1988. (71 s.)

Kultaseppäperinteitä Turussa: Turun kultaseppien yhdistyksen 20-vuotisjulkaisu. Turun kultaseppien yhdistys, Turku 1965. (51 s.)

Källström, O[ile], *Medeltida kyrksilver från Sverige och Finland förlorat genom Gustav Vasas konfiskationer*. Uppsala 1939. (373 s.)

Arv. Lindberg, Folke, *Historisk Tidskrift* 1940, s. 335-350.

Krook, Tor, *Teologinen aikakauskirja* 1940, s. 397-399.

Källström, O[Ille], Medeltida silverax från svenska och finska kyrkor. *Kungl. Vitterhets historie och antikvitets akademiens handlingar, Del. 42:2*. Akademiens förlag, Stockholm, 1936. (35 s.)

Källström, Olle, "Silberne Ähren aus dem Mittelalter als kultische Gegenstände in schwedischen und finnländischen Kirchen", In *XIVe Congrès international d'histoire de l'art 1936: Résumés des communications présentées en section: Actes du Congrès Vol. I*. Laupen-Bern 1937, s. 70-71.

Källström, O[Ille], "Finlands offer av kyrksilver under Gustav Vasa." *Fornvännen* 1940, s. 207-216.

Laati, Iisakki, *50 vuotta kultaseppien yhteistyötä: Suomen Kultaseppien Liitto 1905- 1955*. Tampere 1955. (262 s.)

Lagerstam, Liisa, "Renessanssin esineet." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokooon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 32-37.

Lankinen, Timo, "Sacrum Oy kirkollisten erikoistarvikkeiden esinekulttuurin muovaajana." Teoksessa Lillbroända, Pia & Vuola, Katri (toim.), *Kyyhky ja Karitsa: Pyhä design Helsingin kirkoissa: Helsingin seurakuntayhtymä 100 vuotta*. Helsingin Seurakuntayhtymä, Helsinki 2006, s. 102-109.

Lehtinen, Ildikó, "Korujen sanomat: Ovatko korut ylellisyys vai välttämättömyys?" *Suomen Museo* 1994 (1994), s. 109-116.

Lehtinen, Ildikó, "The Mari woman's jewellery: A development on the fringe of Central Asian folk dress tradition." In Lehtinen, Ildikó (ed.), *Traces of the Central Asian Culture in the North: Finnish-Soviet Joint Scientific Symposium Held in Hanasaari, Espoo: 14-21 January 1985*. Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia 194. Suomalais-ugrilainen seura, Helsinki 1986, s. 149-163.

Lehtinen, Ildikó, *Naisten korut Keski-Venäjällä ja Länsi-Siperiassa*. Museovirasto, Helsinki 1979. (209 s.)

Lehto, Marja-Liisa, "Mellinien tuotanto." Teoksessa Lehto, Marja-Leena & Vainio, Sinikka (toim.), *Kultaseppämestarit Roland ja Otto Roland Mellin: 24.3.- 11.8.1991: Näyttely Helsingin kaupunginmuseossa*. Helsingin kaupunginmuseo, Helsinki 1991, s. 20- 41.

Lehto, Marja-Liisa, "Otto Roland Mellin 1834- 1904." Teoksessa Lehto, Marja-Leena & Vainio, Sinikka (toim.), *Kultaseppämestarit Roland ja Otto Roland Mellin: 24.3.- 11.8.1991: Näyttely Helsingin kaupunginmuseossa*. Helsingin kaupunginmuseo, Helsinki 1991, s. 15- 17.

Lehto, Marja-Leena, "Roland Mellin 1803- 1871." Teoksessa Lehto, Marja-Leena & Vainio, Sinikka (toim.), *Kultaseppämestarit Roland ja Otto Roland Mellin: 24.3.- 11.8.1991: Näyttely Helsingin kaupunginmuseossa*. Helsingin kaupunginmuseo, Helsinki 1991, s. 7- 13.

Lehto, Marja-Leena & Vainio, Sinikka (toim.), *Kultaseppämestarit Roland ja Otto Roland Mellin: 24.3.- 11.8.1991: Näyttely Helsingin kaupunginmuseossa*. Helsingin kaupunginmuseo, Helsinki 1991. (76 s.)

Lehtosalo-Hilander, Pirkko-Liisa, "Bijoux et modes vestimentaires en Finlande à l'époque viking." *Proxima Thulé* 1 (1994), p. 111- 121.

Lehtosalo-Hilander, Pirkko-Liisa, "Koruja kivikaudesta keskiaikaan." *Sukuviesti* 2/1986, s. 5- 7; 3/1986; s. 10- 12; 4- 5/1986, s. 24- 25.

Lehtosalo-Hilander, Pirkko-Liisa, "Nykykoru - muinaiskoru." *Pirta* 1/1997, s. 8- 10.

Lehtosalo-Hilander, Pirkko-Liisa, "Pakanuuden viimeiset vuosisadat aarrekatkójen valossa." Teoksessa Mantere, Heikki (toim.), *Hollolan kirkko: Asutuksen, kirkon ja seurakunnan historiaa*. Hollolan seurakunta, Hollola 1985, s. 37- 50.

Lehtosalo, Pirkko-Liisa, "Hopearahat vaimon kaulalla." *Me kaikki* 5 (1975), s. 36.

Lehtosalo, Pirkko-Liisa, "Lintuja ja nelijalkaisia Luistarín soljissa." *Suomen Museo* 1976 (1976), s. 68- 80.

Lehtosalo, Pirkko-Liisa, "Luistarin hopeasolki." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 75 (1973), s. 103-114.

Lehtosalo, Pirkko-Liisa, "Muinaispukujemme korut." *Kotiseutu* 1979, s. 184-198.

Lehtosalo, Pirkko-Liisa, *Muinaissuomalaista muotoilua*. Kalevala Koru, Helsinki 1967. (42 s.)

Lempa, Nina, "Seurakuntien sakraalihopea." Teoksessa Söderström, Marita (toim.), *Hohda hopea: Turkulaista jalometallisepäntäytötä keskiajalta nykypäivään: Turun linna 13.5.2005-8.1.2006*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 37. Turun maakuntamuseo, Turku 2005, s. 69-70.

Lepistö, Leena, "Kultakeskus oy: Jalometalliyrityksen työnkuva 1920-1970." *Arx Tavastica* 6 (1983), s. 40-70.

Leppäaho, Jorma, "Nousiaisten kultaisen kilven osat." *Suomen Museo* 1937 (1937), s. 51-66.

Leppäaho, Jorma, "Damaskoinnin, säiläkirjoitusten ja -merkkien esiintyminen samanaikaisten kirjamaalausten ja niihin verrattavien taidetuotteiden ase-esityksissä." *Suomen Museo* 1964 (1964) s. 5-16.

Leskinen, Eino, "Kansanomaisesta valuteollisuudesta ja valimista Kansallismuseossa olevien kivisten valimien mukaan." *Viidennet museopäivät Kuopiossa 1938. Suomen museoliiton julkaisuja* 6 (1939), s. 79-93.

Levanto, Marjatta, "Hopeaesineiden käsityömainen valmistus Suomessa 1920- ja 1930-luvuilla." *Suomen Taideteollisuusyhdistys: Vuosikirja* 1973, s. 23-28.

Liewendahl, C. B., "Kyrkans silverfiskar." *Finsk Tidskrift* 1953, s. 114-126.

Liewendahl, C. B., "'Kyrkans silverfiskar' - Ett postskriptum." *Finsk Tidskrift* 1953, s. 258-259.

Lightbown, R. W., *Catalogue of Scandinavian and Baltic Silver*. London 1975. (255 pp.)

Ludwig, Reinhold, "Korumuotoilun pioneeri." Teoksessa Weckström, Björn; Aav, Marianne & Viljanen, Eeva, *Björn Weckström*. Designmuseo, Helsinki 2003, s. 140-144.

Luettelo kulta- ja hopeateosten leimankäyttäjistä 1925- 1955. Suomen Kultaseppien Liitto, Helsinki 1956. (79 s.)

Luettelo kulta- ja hopeateosten leimankäyttäjistä 1956- 1962. Suomen Kultaseppien Liitto, Helsinki 1963.

Lukashov, Anatoli & Sidorenko, Galina, "Tsaarien aarteita Moskovan Kremlin museoiden ja Tretjakovin gallerian kokoelmista." Teoksessa Karttunen, Ilkka (toim.), *Tsaarien ajan aarteita Moskovan Kremlin museoista ja Tretjakovin galleriasta*. Taidekeskus Retretti, Punkaharju 1996, s. 8-11.

Luoto, Jukka, "Paimion Kruusilan kaularengas." *Hakastarolainen* 20 (1986), s. 18-20.

Luoto, Jukka, "Viipurilainen hopea-aarre Etelä-Karjalan museon kokoelmissa." *Faravid* 17 (1993), s. 79-89.

Luoto, Jukka, "Uudelleen löydetty Priamoksen aarre." *Hiidenkivi* 4/1995, s. 36-37.

Lönnqvist, Lilian, "Gammalt silver." *Husmodern* 1954, s. 54-56, 63.

Manninen, Ilmari, "Kulta, hopea ja vaski suomalaisissa taioissa." *Kotiseutu* 1917, s. 40-54.

Matilainen, Eelis, "Kultaseppä tuli Suomen Turkuun." *Kultaseppien Lehti* 1955, s. 81, 109, 111-112, 134, 139, 146; 3/1956, s. 12, 14-15.

Meinander, C[arl] F., "Kolme hämäläistä valinmuottia." *Kotiseutu* 1948, s. 85-86.

Meinander, K[arl] K., "En medeltida nattvardskalk." *Finskt Museum* 1902 (1902), s. 12-15.

Meinander, K[arl] K., "Muutamia Pohjanmaalaisia hopeakoristeita." *Suomen Museo* 1907 (1907), s. 15-17.

Metsistö, Olavi (toim.), *Kultasepän tieto ja taito*. Suomen Kultaseppien Liitto, Helsinki 1968.

Meyer, Erich, "Ein Meisterwerk westfälischer Goldschmiedekunst in Finnland." *Westfalen Mitteilungen des Landesmuseums der Provinz Westfalen und des Vereins für Geschichte und Altertumskunde Westfalens* XVII, Heft 1-6 (1932), s. 118-126.

Mikkola, Esa & Talvio, Tuukka, "A Silver Coin Hoard from Orijärvi, Kihlinpelto in Mikkeli Rural Commune, Province of Savo, Eastern Finland." *Fennoscandia archaeologica* XVII (2000), pp. 129-138.

Minkkinen, Eila & Niinimäki, Veikko (toim.), *Eila Minkkinen: Pauketta ja patinaa: Teoksia 1962-2005*. Eila Minkkinen & Designmuseum, Rauma & Helsinki 2005. (119 s.)

Muntjan, T[atjana] N., "Carl Fabergé ja vuosisadan vaihteen 'Pohjolan renessanssi'." Teoksessa Aav, Marianne (toim.), *Fabergén maailma*. Taideteollisuusmuseum, Helsinki 1999, s. 47-59.

Muntjan, Tatjana, "Fabergén taide." Teoksessa Saloniemi, Marjo-Riitta (päätoim.), *Fabergén aika*. Tampereen museoiden julkaisuja 90. Moscow Kremlin Museums & Vapriikki, Tampere 2006, s. 60-109.

Mårtenson, Gunnar, *Hopeakirja: Suomen hopea- ja kultaseppätaidon vaihteita keskiajalta 1870-luvulle*. Caius Kajanti, Helsinki 1966. (261 s.)

Mårtenson, Gunnar, *Samla silver*. Söderströms handböcker. Söderström & C:o, Helsingfors 1965, 2. uppl. 1968. (119 s.)

Arv. Åström, Sven-Erik, "På tal om silver." *Nya Argus* 1969, s. 127-128.

Mäkelä, Eija & Bonde, Kaarin Jensen (toim.), *Suomalainen Koru - Finnish Jewellery - Finlandesa Joya*. Eija Mäkelä & Kaarin Bonde Jensen, Helsinki 2003. (167 s.)

Mäkelä, Eija & Bonde, Kaarin Jensen, "Kohti laajempaa tietoisuutta, kohti syvempää ymmärrystä." Teoksessa Mäkelä, Eija & Bonde, Kaarin Jensen (toim.), *Suomalainen Koru - Finnish Jewellery - Finlandesa Joya*. Eija Mäkelä & Kaarin Bonde Jensen, Helsinki 2003, s. 4-6.

Narratives: Kansainvälinen korutaidenäyttely. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1998. (63 s.)

Nazarenko, Kaarina, "Suomen mustalaisten korut ja käsityö." Teoksessa Aaltonen, Tenho; Laurinolli, Kirsti; Lyytikäinen, Lasse & Nazarenko, Kaarina (toim.), *Kultaiset korvarenkaat: Mustalaisten kulttuuri ja käsityöt*. Otava, Helsinki, s. 40-57.

Neovius, Ad[olf], "Anteckningar om våra medeltida kalkar." *Finskt Museum* 1911 (1911), s. 9-14.

Nervander, Emil, "Ett kyrkokärl från katolsk tid." *Finskt Museum* 1900 (1900), s. 14-15.

Niemi, K. V., *Kustaa Hiekan säätiön kokoelmat*. Kustaa Hiekan säätiö, Tampere 1950. (66 s.)

Niemi, K. V., *Kustaa Hiekka: Kultaseppä, teollisuusneuvos, lahjoittaja, 1855-1937*. Tampere: Kustaa Hiekan säätiö, 1951. (257 s.)

Nikko, Arvo, "Hämeenlinnan kultasepistä sekä kulta- ja hopeaseppäin ammattikunnasta." *Hämeenmaa* IV (1934), s. 151-167.

Nokela, Leena, *Sisustustyylit antiikista nykyaikaan*. Otava, Helsinki 1981, 6. p. 2004. (336 s.)

Nokela, Leena (toim.), *Vanhoiden tavaroiden aarrekirja*. Otava, Helsinki 2001, 3. p. 2005. (351 s.)

Nokela, Leena, *Wanhain tavarain sanakirja*. Otava, Helsinki 1976, 4. p. 2001. (284 s.)

Nokela, Leena (päätoim.), *Rakkaat vanhat tavarat*. Valitut palat, Helsinki 1998, 2. p. 2004. (352 s.)

Nordman, C[arl] A., *Finlands medeltida konsthantverk*. Museiverket, Helsingfors 1980. (133 s.)
Arv. Tegrén, Göran, *Fornvännen* 1985, s. 304.

Nordman, C[arl] A., "Gotländisch oder deutsch - ein Silberkruzifix von Halikko im Eigentlichen Finnland." *Acta Archaeologica* XV (1944), s. 29-62.

Nordman, C[arl] A., "Guldarmbander från Metsäpirtti." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* XL (1934), s. 182-192.

Nordman, C[arl] A., "Guldsmeder: Finland." *Kulturhistorisk lexikon för nordisk medeltid* V (1960), s. 582-583.

Nordman, C[arl] A., "Hävinnyt kultalöytö." *Suomen Museo* 1922 (1923), s. 32-35.

Nordman, C[arl] A., "Kalk och paten: Finland." *Kulturhistorisk lexikon för nordisk medeltid* VIII (1963), s. 175-177.

Nordman, C[arl] A., "Laurencius Arnbernis gåva." *Finskt Museum* 1928 (1928), s. 65-73.

Nordman, C[arl] A., "Sananen Kemin kirkon hopeista." *Jatuli* III (1951), s. 12-20.

Nordman, C[arl] A., "Schatzfunde und Handelsverbindungen in Finnlands Wikingerzeit." *Acta archaeologica* 1-3/13 (1942), s. 272-293.

Nordman, C[arl] A., "Silverkalken från Hauho, en kronologisk gåta." I *Verser och vetande: En vänbok till Hans Ruin den 18 juni 1951*. Gleerups, Malmö 1951, s. 190-197.

Nordman, C[arl] A., "Silverringen från Ukonsaari i Enare." *Finskt Museum* 1922 (1923), s. 1-10.

Nordman, C[arl] A., "Smyckefyndet från Sipilänmäki i Sakkola." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* XLV (1945), s. 221-237.

Nordman, C[arl] A., "Svenska emalj arbeten från 1300-talet." *Finskt Museum* LIX (1952), s. 18-40.

Nordman, C[arl] A., "Turkulaisia kultaseppiä keskiajalla ja heidän töitään." *Turun kaupungin historiallinen museo: Vuosijulkaisu* III (1939), s. 8-32.

Nordman, C[arl] A., "Åbosilver från medeltiden." *Finskt Museum* 1939 (1939), s. 62-80.

Nyman, Vald[emar], "Problem kring en nattvardskalk [Finström]." *Åländsk Odling* 1944 (1944), s. 6-15.

Oikarinen, Valle J., *Suomalaisia hopeisia teesiivilöitä 1700-luvun lopulta nykypäivään*. Valle J. Oikarinen, Helsinki 1999. (152 s.)

Ojanlatva, Eija, "Hopeaa Inarijärven kallionkolosta." *Raito* 1/2004, s. 7-12.

Ojanlatva, Eija, "A Late Iron Age Silver Deposit Found at Nanguniemi, Inari, Finland." *Fennoscandia archaeologica* XX (2003), pp. 115-119.

Oldeberg, Andreas, *Metallteknik under vikingatid och medeltid*. Victor Petterssons bokindustri, Stockholm 1963. (296 s.)

Arv. Cleve, N[ils], *Finskt Museum* (1967) 1966, s. 97-98.

Oman, Charles Chicele, *Scandinavian silver*. Small picture book 47. Victoria and Albert Museum, London 1959. (4 pp. + 28 p. of plates.)

Oro: Barbaarien kulta-aarre: Kulta-aarteita Ukrainan aroilta: Ukrainan kansallisaarteiden museosta. RH-Consultants, Helsinki 1997. (107 s.)

Paavilainen, A[lbert], *Suomen Kultaseppien Liiton 25-vuotishistoria*. Helsinki 1930. (176 s.)

Peisa, Outi & Tamminen, Marketta, *Porvoon ammattikuntalaitos: Kulta- ja hopeasepät, tinavalurit, kuparisevät sekä kellonvalajat Porvoossa 1500- 1928*. Porvoon museo, Porvoo 1985. (9 s.)

Piekäinen, Pekka, *Hopeaa - Design Pekka Piekäinen*. Vientipaino, Helsinki 1988. (153 s.)

Piironen, Päivikki, "Torniolaisista hopeasepistä." *Tornionlaakson vuosikirja* 1996, s. 169- 179.

Porvoon tuomiokirkon taidearteet: Porvoon museo 16.12.1977- 8.1.1978. Porvoo 1977. (28 s.)

Poutasuo, Tuula, "Sota-ajasta jälkimodernismiin." Teoksessa Poutasuo, Tuula (toim.), *Suomalainen hopeataide*. Kirjayhtymä, Helsinki 1989, s. 48- 125.

Poutasuo, Tuula (toim.), *Suomalainen hopeataide*. Kirjayhtymä, Helsinki 1989. (127 s.)

Pylkkänen, Riitta, "Helsingin kulta- ja hopeaseppien ammattikunta 1805- 1886." *Kultaseppien Lehti* 1956, s. 10- 13; 1/1957, s. 11- 12; 5/1957, s. 16- 19.

Pylkkänen, Riitta, "Historiallisista arvokoruistamme." *Joulukellot* 1959, s. 17- 19.

Pylkkänen, Riitta, "Hopeasepäntyön tyylioppia: Renessanssi Suomessa n. 1550- 1660." *Kultaseppien Lehti* 4/1956, s. 14- 15.

Pylkkänen, Riitta, "Morsiamen pukemisesta ja morsiuskoruista 1600- ja 1700-luvuilla." *Suomen Museo* 1964 (1964), s. 91- 146.

Pylkkänen, Riitta, "Mästerstycken inom Helsingfors guldsmedsämbede." *Finskt Museum* 1957 (1957), s. 33- 61.

Pylkkänen, Riitta, "Régence n. 1720- 1750 ja rokokoo n. 1750- 1780." *Kultaseppien Lehti* 3/1957, s. 8- 10.

Pylkkänen, Riitta, "Rokokoon kasvitarhaornamentiikka suomalaisessa hopeassa." *Suomen Museo* 1957 (1957), s. 68-79.

Pylkkänen, Riitta, "Suomalaisista jalometallikoruista." *Suomen Museo* 1946 (1947), s. 25-46.

Pylkkänen, Riitta, "Säätyläispuku Suomessa vanhemmalla Vaasa-ajalla 1550-1620." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 55-56 (1956). (528 s.)

Pylkkänen, Riitta, "Uusklassillisuus." *Kultaseppien Lehti* 1958, s. 16-17, 20-21.

Pylkkänen, Riitta, *Vanhaa suomalaista hopeasepäntöytä. Taidetta ja käsityötä Kansallismuseossa 1.* WSOY, Porvoo 1947. (22 s. + 16 kuvas.)

Arv. Tillander, Herbert, "En vacker bok om gammalt silver i Finland." *Finsk Tidskrift* 1949, s. 42-44.

Pylkkänen, Riitta (toim.), *Ars Sacra / ornamenta sancta Cathedralis Aboensis: Kirkkotaiteen näyttely: Turun taidemuseo 6.11.1976-30.1.1977.* Turun taidemuseo & Turun evankelis-luterilaiset seurakunnat, Turku 1976. (35 s.)

Pöysälä, Pirkko, "Kulta-, hopea-, ja tinateosten tarkastus Suomessa." *Kultaseppien lehti* 1965, s. 159-162, 205-206, 211-212, 282-283; 1966, s. 35-36, 125-127, 161-164, 268-269, 303-307; 1967, s. 35-38, 66, 73, 80, 121-122, 152-154, 164, 191-192.

Rantanen, Teija, *Kullan arvoista tietoa: Jalometallituotteet - kuluttajaopas.* Turvatekniikan keskus, Helsinki 1999. (44 s.)

Raustela, Lasse, *Auran kultaseppä oy:n 50-vuotistaival.* Turku 1963. (131 s., 2 kuval.)

Rinne, Anna-Maija, "Myöhäisesihistoriallisten hopeasolkien ominaispainomäärityksiä." *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 75 (1973), s. 113-114.

Rinne, Juhani, "Skråminnen i Åbo museum." I *Åbo stads historiska museum: Kulturhistoriska bilder*. Föranstaltande af bestyrelsen för Åbo stads historiska Museum, Åbo 1906, s. 253-272.

Rinne, Juhani, "En patén (?) av silver från 1600-talet." *Finskt Museum* 1911 (1911), s. 34-36.

Rinne, Juhani, "Keskiaikainen kultasepän muottilaatta Turusta." *Suomen kirkkohistoriallisen seuran toimituksia* 28 (1930), 49-61.

Rinne, Juhani, "Turun tuomiokirkon 'Ejbyn kalkki' ja sen henkilöhistoriallinen probleema." *Turun historiallinen arkisto* 9 (1945), s. 229-262.

Rinne, Juhani, *Turun tuomiokirkko keskiaikana: II. Alttarit ja kirkolliset toimitukset*. Turun tuomiokirkon isännistö, Turku 1948. (317 s.)

Riska, Tove, "Arbeten från Sven Guldsmeds verkstad?" *Finskt Museum* 1979 (1981), s. 46-53.

Rodimtseva, I. A., "Fabergén liikkeen tuotteet." Teoksessa Aav, Marianne (toim.), *Fabergén maailma*. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1999, s. 15-32.

Rozanova, Nadezhda, "Tretjakovin gallerian muinaisvenäläisen taidekokoelman historia." Teoksessa Karttunen, Ilkka (toim.), *Tsaarien ajan aarteita Moskovan Kremlin museoista ja Tretjakovin galleriasta*. Taidekeskus Retretti, Punkaharju 1996, s. 42-43.

Rämesalo, Tauno, "Vanha ehtoollismalja kertoo." *Turun arkkhiippakunnan joulutervehdys* 1954, s. 11-15.

Räty, Jouko, "Kokemäenjoen Lammaistenkosken lusikkalöytö." *Aboa* 48 (1984), s. 85-95.

Räty, Jouko, "Suomen vanhin hopealusikka." *Pirta* 35:1 (1996), s. 28-29.

Saara Hopea Untracht 1925-1984: Muotoilija ja työ: Porvoon museo, Vanha kappalaisentalo 10.6.-28.8.1988. Porvoon museo, Porvoo 1988. (15 s.)

Salminen, Erkki, "Karl Hedman - keräilijä ja museomies." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 3: Kertaustyylit*. Weilin+Göös, Porvoo 2006, s. 242-245.

Salminen, Timo (toim.), *Muinainen Traakia: Kulta- ja hopea-aarteita Bulgariasta 5000 eKr. - 300 jKr.* Amos Andersonin taidemuseon julkaisuja: Uusi sarja 30. Helsinki, Amos Andersonin taidemuseo 2000. (188 s.)

Saloniemi, Marjo-Riitta (päätoim.), *Fabergén aika*. Tampereen museoiden julkaisuja 90. Moscow Kremlin Museums & Vapriikki, Tampere 2006. (192 s.)

Sarajais-Korte, Salme (päätoim.), *Ars: Suomen taide 1-6*. Weilin+Göös, Espoo 1987-1990.

Sarkkinen, Mika, "Savinen valinmuotti Liedon Vanhalinnasta." Teoksessa Immonen, Visa & Haimila, Miikka (toim.), *Mustaa valkoisella: Ystäväkirja arkeologian lehtori Kristiina Korkeakoski-Väisäselle*. Turun yliopisto, arkeologia, Turku 2005, s. 270-274.

Sarvas, Pekka, "Kuvastormusryhmä 1500-luvun lopulta." *Suomen Museo* 1973 (1973), s. 41-61.

Sarvas, Pekka, "Pielaveden Heinämaan aarre." *Numismaatikko* 1/1975, s. 3-12.

Schnütgen, Alexander, "Sigfridus, ein deutscher Goldschmied des 13 Jahrhunderts." *Kunstgewerbeblatt* 1885, s. 97-102 (osana aikakauskirjaa *Zeitschrift für bildende Kunst*).

Sepponen, Eero, "Kökar kyrkas nattvardssilver enligt inventarielängderna", *Åländsk Odling* 41 (1980), s. 45-48.

Seppä, Heikki, *Hopeasepän pajasta: Hopeasepän ammattiteknikka*. Opetushallitus, Helsinki 1998.

Seppälä, Anu, *Jääkukkia keisarinnalle: Alma Pihlin uskomaton elämä*. Gummerus & Ajatus, Helsinki 2003. (191 s.)

Sihvo, Pirkko, "Gustav Blomqvist: Om bakgrunden till det österbottniska söljebältets popularitet." *Finskt Museum* 1980 (1980), s. 22- 32.

Sihvo, Pirkko, "Muistoja Karjalan taistelukentiltä." Teoksessa Pulliainen, Kyösti & Sihvo, Hannes (toim.), *Carelia rediviva: Juhlakirja professori Heikki Kirkiselle 22.9.1987*. Joensuun yliopisto, Joensuun Yliopiston Tukisäätiö & Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö, Joensuu 1987, s. 69- 76.

Sikanen, Essi; Timonen, Esko & Mäkelä, Eija, *Brilliant thoughts*. Lahti Polytechnic, Lahti 2005. (64 pp.)

Sinisalo, Uuno, "Kultaseppä Kustaa Hiekan kokoelmat." *Kansanvalistusseuran kalenteri* 1935 (1934), s. 123- 132.

Sirelius, U[uno] T., "Kansannaisten pukuhopeat." *Nuori Suomi* 25 (1915), s. 85- 102.

Sirelius, U[uno] T., *Suomen kansanomaista kulttuuria 1*. Otava, Helsinki 1919, 2. p. 1989. (436 s.)

Sirelius, U[uno] T., *Suomen kansanomaista kulttuuria 2*. Otava, Helsinki 1921, 2. p. 1989. (576 s.)

Sirelius, U[uno] T., *Suomen kansanpukujen historia*. Suomalais-ugrilaisen seuran aikakauskirja 31. Suomalais-ugrilainen seura, Helsinki 1916, 2. p. 1990. (329 s.)

Sjölund, Jari, "Kolme sormusta Etelä-Satakunnasta." *Karhunhammas* 4 (1980), s. 163- 178.

Snowman, A. Kenneth, "Carl Fabergé - loistava kultaseppä." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 8- 15.

Solitander, Axel, *Kulta-, hopea- ja tinateosten valmistaminen Suomessa vuodesta 1754 nykyiseen aikaan*. Helsinki 1904. (38 s.)

Strandberg, Runar, "Les broches d'argent caréliennes en forme de fer à cheval et leurs ornements." *Eurasia septentrionalis antiqua* XII (1938), s. 167-202.

Subjects: Näyttelyjulkaisu. Kansainvälinen korutaiteen näyttely, Design Forum Finland, Helsinki 1993. (81 s.)

Suomen Kirkot - Finlands Kyrkor, nro. 1-21. Suomen muinaismuistoyhdistys / Museovirasto, Helsinki 1959-1998.

Suomen Kultaseppien Liitto ry & Teknillisen tarkastuskeskuksen jalometallitoimisto, *Tarkistusleimauttajat ja heidän nimileimansa vuosina 1925-1987*. Vientipaino, Helsinki 1988.

Svedelius, G., "Om kontrollverket i Finland till utgånen af år 1880." I *Tjenstförrättande Bergsintendentens underåriga för år 1880*. Kejserliga Senatens tryckeri, Helsingfors 1888.

Swezey, Marilyn Pfeifer, "Vuoden 1911 keisarillinen pääsiäismuna: Venäjä Nikolai II:n hallituskauden aikana." Teoksessa Tillander-Godenhelm, Ulla & Niskanen, Riitta (toim.), *Fabergé: Loistavaa kultasepäntäidettä*. Lahden taidemuseon julkaisuja 27. Lahden kaupunginmuseo, Lahti 1997, s. 6-9.

Säteri, Riitta, "Henry Ericsson koristetaiteilijana ja taideteollisena suunnittelijana." *Henry Ericsson 1898-1933: Mikkelin taidemuseo 3.12.83-15.1.84*. Mikkelin taidemuseo, Mikkeli 1983, s. 22-32.

Söderström, Marita (toim.), *Hohda hopea: Turkulaista jalometallisepäntyötä keskiajalta nykypäivään: Turun linna 13.5.2005-8.1.2006*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 37. Turun maakuntamuseo, Turku 2005. (300 s.)

Takalo-Eskola, Ilkka Juhani, *Björn Weckström in Pietrasanta*. Helsinki 1999. (131 s.)

Takalo-Eskola, Ilkka Juhani, *Björn Weckström: Retretti 1986*. Retretti, Punkaharju 1986. (64 s.)

Tallgren, A[rne] M., " 'Kaman-takaiset' hopeat." *Valvoja* 1915, s. 211-218.

Tallgren, A[rne] M., "Suomen muinaisaikaiset kultalöydöt." *Nuori Voima* 1914, s. 275-277.

Tallgren, A[rne] M., "Varsinaissuomalaisista aarretaruista ja muutamista muista paikallistarinoista." *Valvoja* 39 (1919), s. 9-19

Talve, Ilmar, "Votivfisk och fiskelycka: Ett bidrag till nordeuropeisk votivforskning." *Svio-Estonica* X (1951), s. 3-49.

Tamminen, Marketta, "Barokin pukumuoti ja korut." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokoon.* Weilin + Göös, Porvoo 2005, s. 74-79.

Tamminen, Marketta, "Empireen muotipuvut ja korut." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen.* Weilin + Göös, Porvoo 2005, s. 214-217.

Tamminen, Marketta, "Kustavilaiset muotipuvut ja korut." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 2: Kustavilaisuudesta empireen.* Weilin + Göös, Porvoo 2005, s. 42-45.

Tamminen, Marketta, *Loviisan kulta- ja hopeasepät.* Loviisan kaupunginmuseo: Julkaisuja 5. Loviisan kaupunginmuseo, Loviisa 1995. (54 s.)

Tamminen, Marketta, *Metallin hohtoa - Etelä-Aasian käsityötä.* Porvoon museo, Porvoo 1993. (105 s.)

Tamminen, Marketta, "Renessanssin pukumuoti ja korut." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessanssista rokokoon.* Weilin + Göös, Porvoo 2005, s. 38-40.

Tamminen, Marketta, "Rokokoon muotipuku ja korut." Teoksessa Kokki, Kari-Paavo (päätoim.), *Suomen antiikkiesineet 1: Renessansista rokokooon*. Weilin+Göös, Porvoo 2005, s. 196-199.

Tamminen, Marketta, "Ruokailuvälineet." Teoksessa Grönholm, Kirsti; Koivisto, Kaisa; Kumela, Marjut & Tamminen, Marketta (toim.), *Pöytä koreaksi: Kattauksen ja pöytätapojen historia*. Tammi, Helsinki 2005, s. 198-223.

Tamminen, Marketta, "Ruokailuvälineiden teollinen valmistus." Teoksessa Grönholm, Kirsti; Koivisto, Kaisa; Kumela, Marjut & Tamminen, Marketta (toim.), *Pöytä koreaksi: Kattauksen ja pöytätapojen historia*. Tammi, Helsinki 2005, s. 224-233.

Tamminen, Marketta, "Ruokapöydän hopea- ja tinaesineistö." Teoksessa Grönholm, Kirsti; Koivisto, Kaisa; Kumela, Marjut & Tamminen, Marketta (toim.), *Pöytä koreaksi: Kattauksen ja pöytätapojen historia*. Tammi, Helsinki 2005, s. 126-143.

Tegnér, Göran, "Kultasepäntaide." Teoksessa Grönder-Hansen, Poul (toim.), *Margareeta: Pohjolan Rouva ja valtiast: Kalmarin unioni 600 vuotta: Esseitä ja näyttelyluettelo*. Tanskan Kansallismuseo, Kööpenhamina 1997, s. 134-139.

Teinilä-Huittinen, Leena, "Suomalaiset koruaarteet ovat löytyneet kaivauksista." *Kotiliesi* 12/1993, s. 26-27, 29, 91.

Thomenius, Kristina, "Ortodoksisen kirkon sakraaliesineet." Teoksessa Thomenius, Kristina & Laukkanen, Minna (toim.), *Karjalan ja Petsamon ortodoksiset kirkot ja kirkkotaide: Antreasta Äyräpäähän - Hiljaiset kirkot*. Etelä-Karjalan taidemuseon julkaisuja 18:1b. Etelä-Karjalan taidemuseo, Lappeenranta 1997, s. 221-299.

Tikkanen, Ilkka, "Mielenkiintoinen maalöytö [keskiaikainen sormus]." *Museotiedote* 4/1992, s. 40-41.

Tikkanen, J[ohan] J., "Nattvardskalken i Borgå domkyrka." *Ateneum* 1/1902, s. 21-24.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Bolšaja Morskajan suomalaiset kultasepät." Teoksessa Kaurinkoski, Kaarina (toim.), *Pietarin kultainen katu*. Otava, Helsinki 1991, s. 103- 140.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Carl Fabergé ja hänen kultasepäntaiteensa." Teoksessa Tillander-Godenhjelm, Ulla & Niskanen, Riitta (toim.), *Fabergé: Loistavaa kultasepäntaidetta*. Lahden taidemuseon julkaisuja 27. Lahden kaupunginmuseo, Lahti 1997, s. 9-15.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Carl Fabergé ja hänen mestarinsa." Teoksessa Tillander-Godenhjelm, Ulla & Niskanen, Riitta (toim.), *Fabergé: Loistavaa kultasepäntaidetta*. Lahden taidemuseon julkaisuja 27. Lahden kaupunginmuseo, Lahti 1997, s. 18-29.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Fabergén mestarit ja alihankkijat." Teoksessa Saloniemi, Marjo-Riitta (päätoim.), *Fabergén aika*. Tampereen museoiden julkaisuja 90. Moscow Kremlin Museums & Vapriikki, Tampere 2006, s. 110-129.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Henkilökuvia Fabergén suomalaisista mestareista ja taiteilijoista. ." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 28-48.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, *Keisarin kaupungin korut Suomessa ja Ruotsissa olevista kokoelmista*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996. (191 s.)

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Koru kautta aikojen." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificium arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 2-5.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "New Light on the Workshop of Henrik Wigström." In von Habsburg, Géza & Lopato, Marina (eds.), *Fabergé: Imperial Jeweller*. State Hermitage Museum & Fabergé Arts Foundation, St. Petersburg & Washington, D.C. 1993, pp. 84-103.

Tillander-Godenhjelm, Ulla, "Otto Roland Mellinin 'arkeologiset' korut." Teoksessa Lehto, Marja-Leena & Vainio, Sinikka (toim.), *Kultaseppämestarit Roland ja Otto Roland Mellin: 24.3.-*

11.8.1991: *Näyttely Helsingin kaupunginmuseossa*. Helsingin kaupunginmuseo, Helsinki 1991, s. 42-70.

Tillander-Godenhielm, Ulla, "Otto Roland Mellin ja Petter Airaksinen." Teoksessa Lehto, Marja-Leena & Vainio, Sinikka (toim.), *Kultaseppämestarit Roland ja Otto Roland Mellin: 24.3.-11.8.1991: Näyttely Helsingin kaupunginmuseossa*. Helsingin kaupunginmuseo, Helsinki 1991, s. 71-76.

Tillander-Godenhielm, Ulla, "Pietarin suomalaiset hopeasepät." Teoksessa Poutasuo, Tuula (toim.), *Suomalainen hopeataide*. Kirjayhtymä, Helsinki 1989, s. 19-29.

Tillander-Godenhielm, Ulla, "Rokoko och smyckekonst." Teoksessa Juuti, Sirpa & Kokki, Kari-Paavo (toim.), *Rokokoo - Rokoko*. Heinolan kaupunginmuseon julkaisuja 5. Heinolan kaupunginmuseo, Heinola 1996c, s. 121-126.

Tillander-Godenhielm, Ulla & Niskanen, Riitta (toim.), *Fabergé: Loistavaa kultasepäntaidetta*. Lahden taidemuseon julkaisuja 27. Lahden kaupunginmuseo, Lahti 1997. (55 s. + 10 ilmoituss.)

Tillander-Godenhielm, Ulla; Schaffer, Peter L.; Milica Ilich, Alice & Schaffer, Mark A., *Golden years of Fabergé: Drawings and Objects from the Wigström Workshop*. A La Vieille Russie & Alain De Gourcuff Éditeur, Paris 2000. (175 s.)

Tillander-Godienhielm, Ulla & Skourlov, Valentin, "Keisarilliset tuliaisets." Teoksessa Bergström, Lea (toim.), *Keisarin juna: Romanovit Suomen rautateillä*. Suomen rautatiemuseo, Hyvinkää 1998, s. 182-187.

Tillander-Godenhielm, Ulla & Wynne-Ellis, Michael, "Tillander." In Snowman, A. Kenneth (ed.), *The Master Jewelers*. Thames and Hudson, London 1990, pp. 109-124.

Tillander, Herbert, "Toiminimi Tillander vuosien saatossa." Teoksessa *Carl Fabergé ja hänen aikalaisensa*. Oy A. Tillander Ab, Helsinki 1980, s. 62-72.

Tomanterä, Leena, "'Gott' och 'dåligt' silver - eller vem lurade vem?" *Finskt Museum* 1989 (1989), s. 65-87.

Tomanterä, Leena, "Jewellery or technology imported? The late Iron Age and related problems." In Lehtinen, Ildikó (ed.), *Traces of the Central Asian Culture in the North: Finnish-Soviet Joint Scientific Symposium Held in Hanasaari, Espoo: 14-21 January 1985*. Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia 194. Suomalais-ugrilainen seura, Helsinki 1986, pp. 263-278.

Tomanterä, Leena, "Mahittulan filigraanikorun konservointi." *Suomen Museo* 1973 (1973), s. 39-40.

Tuhkanen, Tuija, "Luostariveljien kuvat Turun tuomiokirkon ja Naantalın kirkon keskiaikaisissa pateeneissa." *Suomen Museo* 1999 (2000), s. 31-43.

Tuhkanen, Tuija, "*In memoriam sui et suorum posuit*": *Lahjoittajien muistokuvat Suomen kirkoissa 1400-luvulta 1700-luvun lopulle*. Åbo Akademi förlag, Åbo 2005. (352 s.)

Untracht, Oppi, *Saara Hopea-Untracht: Elämä ja työ - Life and Work*. WSOY, Porvoo, Helsinki, Juva 1988. (312 s.)

Untrach, Oppi, "Etelä-Aasian metallinkäsittelytaito." Teoksessa Tamminen, Marketta (toim.), *Metallin hohtoa - Etelä-Aasian käsityötä*. Porvoon museo, Porvoo 1993, s. 9-17.

Untracht, Oppi, "Tiibetiläinen koru, ainutlaatuinen kulttuuriperintö." *Tiibet - kulttuuri ja taide: Näyttely Taideteollisuusmuseossa 16.4.1998-2.8.1998*. Taideteollisuusmuseon julkaisu 45. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1998.

Untracht, Oppi & Parpola, Marjatta, "Luettelo." Teoksessa Tamminen, Marketta (toim.), *Metallin hohtoa - Etelä-Aasian käsityötä*. Porvoon museo, Porvoo 1993, s. 18-104.

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Asiakirjat kertovat käsityöläisistä." *Sukuviesti* 4/13 (1990), s. 7-8.

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Guld- och silversmedernas produktion i Åbo under senare hälften av 1700-talet." *Historisk Tidskrift för Finland* 1/73 (1988), s. 1-26.

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Guldsmedernas arbetsböcker - en ny kunskap om 1700-talets guldsmedsproduktion." *Finskt Museum* 1993 (1995), s. 72-97.

Vainio-Korhonen, Kirsi, *Kultaa ja hopeaa mestarien työkirjoissa: Suomen kultasepäntyo Ruotsin ajan lopulla valtakunnallista taustaa vasten*. Historiallisia tutkimuksia 182. Suomen Historiallinen Seura, Helsinki 1994. (375 s.)

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Kultasepät ja Kustaan sota." *Turun Historiallinen Arkisto* 49 (1995), s. 171-187.

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Käsityöntekijä vai taloudenhoitaja: Naisten työtehtävät ja niiden taloudellinen merkitys turkulaiskultaseppien perheissä 1700-luvun jälkipuoliskolla." *Turun Historiallinen Arkisto* 44 (1989), s. 137-160.

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Turun kultasepät 1700-luvulla: Heidän sukujuurensa ja perheensä." *Sukuviesti* 4/1992, s. 13-15.

Vainio-Korhonen, Kirsi, "Turun kultasepät ja heidän ammattikuntansa 1629-1868." Teoksessa Söderström, Marita (toim.), *Hohda hopea: Turkulaista jalometallisepäntyötä keskiajalta nykypäivään: Turun linna 13.5.2005-8.1.2006*. Turun maakuntamuseo: Näyttelyesite 37. Turun maakuntamuseo, Turku 2005, s. 30-49.

Vaissi, Pekka & Huovinen, Hannu, *Kultasepän aineoppi ja ammattikemia*. Opetushallitus, Helsinki 2005. (308 s.)

Vakkari, Johanna, "Béatrice Mari." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 32-34.

Vakkari, Johanna, "Harri Syrjänen." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 38-41.

Vakkari, Johanna, "Marcello Gazzellini." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 26-28.

Vakkari, Johanna, "Matti Mattsson." Teoksessa Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996, s. 35-37.

Vakkari, Johanna (toim.), *Koru - Artificum arte artificium*. Kustannus W. Hagelstam, Helsinki 1996. (53 s.)

Valonen, Niilo, "Hopeisista pitomaljoista." *Kotiseutu* 1952, s. 201-204.

Vennola, J[uhon] H., "Suomen kirkon irtaimiston anastuksesta uskonpuhdistuksen aikana" *Joukahainen* XII (1904), s. 150-173.

Vilkuna, Joose, "Vähäsarjan hopeat [Nivalassa 1891 tehty hopeaesineiden löytö]." *Uusi Kuvalehti* 11/1960, s. 38-39.

Vilkuna, Kustaa, "Kirchliche Trinkhörner." Teoksessa Kivikoski, Ella (toim.), *Corolla archaeologica in honorem C. A. Nordman*. Helsinki 1952, s. 198-208.

Vilkuna, Kustaa, "Kyrönsarvi." *Satakunta: Kotiseutututkimuksia* XIV (1948), s. 69-84.

Vilkuna, Kustaa, "Untamalan kyläkirkon hopeavakka." *Suomen Museo* 1941 (1942), s. 77-81.

Vilpas, Leeni, "Kangasalan Liuksialan tuoksurasia." *Kivi* 3/2001, s. 14-20.

Vilpas, Leeni, "Kangasalan Liuksialan tuoksurasia." *Suomen Museo* 2001 (2002), s. 31-37.

- Vuola, Katri, "Mikä on arvokasta? - Kirkollista esinekulttuuria Helsingissä 1900-luvulla." Teoksessa Lillbroända, Pia & Vuola, Katri (toim.), *Kyyhky ja Karitsa: Pyhä design Helsingin kirkoissa: Helsingin seurakuntayhtymä 100 vuotta*. Helsingin Seurakuntayhtymä, Helsinki 2006, s. 10-33.
- Vuorela, Seija (toim.), *Aloittelijan antiikkiopas*. Hämeen messut, Hämeenlinna 1995. (39 s.)
- Wallenius, J. F., "Uppllysning i en väckt historisk fråga." *Åbo Tidning* 1828, nr. 53-54, 58-59; 1830, nr. 25.
- Weckström, Björn, *Björn Weckström*. Otava, Helsinki 1980. (143 s.)
- Weckström, Björn; Aav, Marianne & Viljanen, Eeva, *Björn Weckström*. Designmuseum, Helsinki 2003. (310 s.)
- Westerlund, Eino, *Pietarin suomalaiset kulta- ja hopeaseppämestarit v. 1714- 1814*. Helsinki 1938. (12 s.)
- Willberg, Leena, *Hopean virtaa - 220 vuotta tamperelaista hopeaseppäntäytöä*. Tampereen museoiden julkaisuja 61. Tampereen museot, Tampere 2002. (228 s.)
- Willberg, Leena, *Tamperelaista hopeaa: Tampereen hopea- ja kultasepät 1780- 1880*. Tampereen kaupungin museolautakunnan julkaisuja 24. Tampereen kaupungin museolautakunta, Tampere 1989. (59 s.)
- Åländsk Odling, "En silversmed: Per Åke Johansson." *Åländsk Odling* 57 (1997), s. 134-137.
- Zachrisson, Inger, *De samiska metalldepåerna år 1000- 1350 i Ijuset av fyndet från Mörtrasket, Lappland*. Archaeology and Environment 3. Department of Archaeology, University of Umeå, Umeå 1984. (133 s.)

Zavadskaja, Y. L., "Pietarilaisten kultaseppien töitä 1700- ja 1800-luvuilta Eremitaasin kokoelmista." Teoksessa Aav, Marianne (toim.), *Dialogi: Hopea-arteita Baltiasta, Pietarista ja Suomesta*. Taideteollisuusmuseo, Helsinki 1991, s. 9-23.